N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 24 januari 1894, kl. 1,30 e. m.

Memorial, med de till innevarande Riksdag afgifna berättelser dels af fullmäktige i riksgäldskontoret angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning samt dels af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret angående det dem lemnade uppdraget i fråga om uppförandet å Helgeandsholmen af nya byggnader för Riksdagen och riksbanken.

Statsutskottet, som fått emottaga såväl den af fullmäktige i riksgäldskontoret, enligt 74 § af det för detta verk senast utfärdade reglemente, till Riksdagen afgifna berättelse angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning för den tid, som förflutit, sedan fullmäktiges berättelse till senaste lagtima Riksdag afgafs, som äfven en af fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret till statsutskottet gemensamt afgifven berättelse angående utförandet af det fullmäktige meddelade uppdraget i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af nya byggnader för Riksdagen och riksbanken, får härmed till Riksdagens kännedom aflemna samma berättelser; och komma utlåtanden häröfver att framdeles under Riksdagens lopp i behörig ordning afgifvas.

Stockholm den 24 januari 1894.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Fullmäktiges i riksgäldskontoret berättelse till 1894 års Riksdag.

Enligt § 74 af det vid sistlidne års riksdag för riksgäldskontoret utfärdade reglemente åligger det fullmäktige i nämnda kontor att till innevarande års Riksdag afgifva berättelse för den tid, som förflutit, sedan fullmäktiges berättelse till 1893 års Riksdag afgafs, hvilket fullmäktige härmed gå att fullgöra.

Som riksgäldskontorets hufvudbok för år 1893 ännu ej kunnat till fullo afslutas, få fullmäktige erinra, att en del i denna berättelse förekommande siffror vid bokslutet kunna komma att undergå någon förändring.

Riksgäldskontorets skulder

(1893 års reglemente §§ 2—3.

Enligt riksgäldskontorets hufvudbok för år 1892 utgjordes kontorets skulder vid samma års slut af:

oguldna kapitalbeloppet af 1860, 1878, 1880, 1886, 1887, 1888 och 1890 årens fonderade lån	kronor	266,705,763: 29
1891 års tillfälliga lån	„	7,200,000: —
depositioner	„	151,014: —
försträckning af fonden för extra amortering af statsskulden	„	340,000: —
samt diverse skulder	„	1,995,690: 87
eller tillhopa *kapitalskuld*	kronor	276,392,468: 16
hvartill kom beloppet af den vid årets slut upplupna ränta å försträckningen af fonden för extra amortering af statsskulden	„	10,846: 67
Summa skulder vid 1892 års slut	kronor	276,403,314: 83.

Den *fonderade* skulden har, på sätt här nedan kommer att närmare visas, under år 1893 genom försäljning af obligationer ökats med

tillhopa	kronor	7,000,444: 45
men genom amortering minskats med	„	2,235,606: 14
i följd hvaraf denna skuld i dess helhet under året ökats med	kronor	4,764,838: 31.

Då den fonderade skulden vid årets början, såsom ofvan nämnts, uppgick till	kronor	266,705,763: 29
samt under året ökats med nyssnämnda	„	4,764,838: 31
utgjorde alltså den fonderade skulden vid 1893 års slut	kronor	271,470,601: 60
Riksgäldskontorets under år 1891 upptagna tillfälliga lån utgör fortfarande	„	7,200,000: —
Under år 1893 har riksgäldskontoret upptagit ytterligare *tillfälliga* lån (jfr bilagan till denna berättelse), hvaraf vid årets slut återstodo obetalda belopp å tillsammans	„	2,250,000: —
Depositionerna, eller det s. k. gamla 5-procentlånet (ouppsägbara skulder till Södertelje stads kyrka och till skepparesocieteten i Stockholm) samt Göta kanals reparationsfond, hafva under året icke undergått någon förändring och utgöra	„	151,014: —
Diverse skulder hafva, på sätt bilagan i detalj utvisar, minskats med 718,159 kronor 65 öre till	„	1,277,531: 22
Summa *kapital*skuld vid 1893 års slut (de inom linien förda skulderna icke beräknade)	kronor	282,349,146: 82
hvartill kommer upplupen ränta å tillfälligt lån, hvilken ränta tills vidare utbalanseras med samma belopp som motsvarande räntepost nästföregående år	„	10,846: 67
Summa skulder vid 1893 års slut	kronor	282,359,993: 49
Då skulderna vid årets början, såsom ofvan nämnts, utgjorde	„	276,403,314: 83
hafva alltså riksgäldskontorets samtliga skulder under år 1893 ökats med	kronor	5,956,678: 66.

För bedömande af riksgäldskontorets verkliga skuldsumma bör

från beloppet af kontorets skulder vid 1893 års slut	kronor	282,359,993: 49
dragas beloppet af kontorets vid samma tid egande fordringar och öfriga tillgångar	„	76,247,398: 20
hvarefter återstår en skuld af	kronor	206,112,595: 29.

Motsvarande belopp vid årets början utgjorde kronor 206,877,685: 64.

Riksgäldskontorets *inom linien balanserade skulder* hafva under år 1893 ej undergått någon förändring. De utgöra 33,254,314 kronor 4 öre.

1893 års ränte- och amorteringsanslag för de fonderade lånen hafva utgjort:

för 1860 års premielån	kronor	293,000: —
„ 1878 „ lån	„	877,220: 24
„ 1880 „ „	„	5,627,952: —
„ 1886 „ „	„	2,271,499: 88
„ 1887 „ „	„	895,829: 05
„ 1888 „ „	„	800,000: —
„ 1890 „ „	„	1,510,688: 89
Summa	kronor	12,276,190: 06.
Härtill bör läggas *dels* anslag till ränta för år 1893 å 1891 års tillfälliga lån	„	288,000: —
dels anslag för extra amortering å statsskulden enligt 1893 års reglemente § 3	„	85,333: 33
Summa anslag år 1893 till ränta och amortering å statsskulden	kronor	12,649,523: 39.

Genom dels fortsatta annuitetsbetalningar i enlighet med fastställda amorteringsplaner, dels försäljning af obligationer har riksgäldskontorets kapitalskuld för de fonderade lånen under år 1893 undergått följande förändringar:

	Kronor.	Kronor.
1860 års premielån, upptaget mot obligationer å 2,400,000 thaler, har amorterats med	131,111: 11	
och derigenom minskats till		637,777: 78
1878 års 4 procent lån å 1,500,000 pounds sterling, eller 37,650,000 francs, har amorterats med	287,472: 80	
och derigenom nedgått till		15,835,701: 60
Transport	418,583: 91	16,473,479: 38.

	Kronor.	Kronor.
Tarnsport	418,583: 91	16,473,479: 38
1880 års 4 procent lån, hvaraf utfärdats tre emissioner, hvar och en å 39,930,000 kronor, motsvarande 2,200,000 pounds sterling eller 55,440,000 francs eller 44,880,000 riksmark, har amorterats med	1,306,800: —	
och derigenom minskats till		107,375,400: —
1886 års 3½ procent lån å 72,000,000 kronor eller 81,000,000 riksmark, hvaraf vid 1893 års början var emitteradt ett belopp af 57,208,888 kronor 88 öre, har amorterats med	219,555: 56	
men genom ytterligare försäljning under året af obligationer å 3,464,444 kronor 45 öre har skulden för detta lån ökats till		59,551,111: 11
1887 års 3,6 procent lån mot obligationer, ouppsägbara från innehafvarens sida, hvaraf vid 1893 års början var emitteradt ett belopp af 23,155,500 kronor, har under året genom ytterligare försäljning af obligationer å tillhopa 3,536,000 kronor ökats till		26,691,500: —
1888 års 3 procent lån, likaledes emot obligationer, från innehafvarens sida ouppsägbara, har under år 1893 icke undergått någon förändring, utan utgöres fortfarande af ursprungliga beloppet		26,666,666: 67
1890 års 3½ procent lån å 35,555,555 kronor 56 öre, motsvarande 40,000,000 riksmark eller 1,960,000 pounds sterling eller 49,360,000 francs, har amorterats med	290,666: 67	
och derigenom minskats till		34,712,444: 44.
Riksgäldskontorets kapitalskuld för de fonderade lånen, som sålunda under år 1893 amorterats med	2,235,606: 14	
uppgick alltså vid samma års slut, såsom ofvan nämnts, till		271,470,601: 60

Från den nu uppgifna skulden för de fonderade lånen böra dock afdragas dessa låns amortissementsfonders behållningar, vid 1893 års slut utgörande 2,193,840 kronor 60 öre.

Förutom ofvan omförmälda amortering hafva under år 1893 vederbörligen afförts de obligationer, hvilkas belopp, 38,500 riksmark, enligt fastställd amorteringsplan och verkställd utlottning, fallit å den vid amorteringstiden icke utlemnade andel af 1886 års lån. Vid innevarande års början återstående beloppet af osålda icke utlottade obligationer af nämnda lån uppgick till 12,197,500 riksmark.

De fonderade ännu icke infriade lånen hafva under tiden till 1893 års slut amorterats med följande belopp, nemligen:

1860 års premielån	kronor	4,695,555: 55
1878 „ lån	„	2,804,630: 40
1880 „ „	„	11,370,975: —
1886 „ „	„	1,122,222: 23
1890 „ „	„	843,111: 12
eller tillhopa	kronor	20,836,494: 30

Om härtill lägges beloppet af den amortering, som egt rum å de numera konverterade lånen af 1855, 1858, 1860, 1861, 1864, 1866, 1868, 1870, 1872, 1875 och 1876, hvilken amortering utgör	„	31,673,529: 34
befinnes, att hela den hittills å den fonderade statsskulden verkställda amortering uppgår till	kronor	52,510,023: 64

Utom här ofvan specificerade skulder å 271,470,601 kronor 60 öre hade riksgäldskontoret vid 1893 års slut följande *räntebärande* skulder, nemligen:

1891 års tillfälliga 4 procent lån	kronor	7,200,000: —
det s. k. gamla 5 procent lånet	»	10,125: —
Göta kanals mot 5 procent ränta innestående reparationsfond	»	140,889: —
samt under år 1893 upptagna tillfälliga lån:		
hos Skandinaviska Kreditaktiebolaget mot $4\frac{1}{4}$ % ränta	»	1,100,000: —
Transport	kronor	8,451,014: —

	Transport kronor	8,451,014: —
hos Postsparbanken mot 4 % ränta	»	850,000: —
» Stockholms läns sparbank mot d:o d:o	»	300,000: —
	Kronor	9,601,014: —.

Vid 1892 års slut hade *fonden för extra amortering af statsskulden* en behållning af ..... kronor 614,761: 06

Under år 1893 utgjorde fondens inkomster:

anslag enligt reglementets § 3	kronor 85,333: 33		
räntor å fondens medel	» 26,010: 51	»	111,343: 84
till följd hvaraf fondens behållning vid 1893 års slut uppgick till		»	726,104: 90
Häraf utgjorde upplupen, icke förfallen ränta		»	7,370: 92
hvadan fondens kapitaltillgång belöpte sig till		kronor	718,733: 98.

Denna tillgång var placerad på följande sätt:

1888 års 3 % obligationer å nominelt 570,000 riksmark, bokförda till	kronor	446,678: 58
1890 års 3 ½ % obligationer å nominelt 105,000 riksmark, bokförda till	»	89,655: 54
innestående å deposition i banker mot 4 % ränta	»	170,000: —
innestående å folioräkning	»	12,399: 86
	kronor	718,733: 98.

Riksgäldskontorets fordringar och öfriga tillgångar.

(1893 års reglemente §§ 4—6.)

Vid slutet af år 1892 utgjorde dessa fordringar och tillgångar (de inom linien förda oberäknade) ..... kronor 69,525,629: 19.

Under år 1893 hafva de ökats med ..... „ 6,721,769: 01.

och utgjorde således vid samma års slut ..... kronor 76,247,398: 20.

Då det utdrag af riksgäldskontorets räkenskaper, hvilket fullmäktige såsom vanligt fogat vid denna berättelse, för hvarje särskild

post utvisar förändringen med dessa fordringar och tillgångar, få fullmäktige, beträffande detaljerna häraf, hänvisa till samma räkenskapsutdrag.

Af *till betalning förfallna annuiteter å de från riksgäldskontoret till kanal- och jernvägsanläggningars utförande samt till byggnader utgifna lån* hafva nedan nämnda belopp ännu ej af vederbörande till riksgäldskontoret guldits å följande lån nemligen:

Till Dalslands kanal-aktiebolag, för segelleds öppnande från Hattefura till sjön Stora Lee:

Å detta lån, primitivt 800,000 kronor, skulle vid slutet af hvart och ett af åren 1891—1893 inbetalts en annuitet af 5 procent eller 40,000 kronor, tillsammans ..... kronor 120,000: —

Deraf hafva hittills endast inbetalts i afräkning å 1891 års annuitet ..... „ 19,261: 67.

så att riksgäldskontorets förfallna fordran utgör ... kronor 100,738: 33.

Vid 1892 års utgång utgjorde kontorets förfallna fordran 109,666 kronor 33 öre.

Till Kinda kanals aktiebolag:

Utaf 1886—1893 årens annuiteter, utgörande för hvarje år, 21,875 kronor, eller tillsammans ..... kronor 175,000: —

hafva i afräkning å 1886 års annuitet inbetalts „ 11,289: 76.

och återstodo således förfallna oliqviderade ... kronor 163,710: 24.

Vid 1892 års slut utgjorde kontorets förfallna fordran 152,626 kronor.

Till Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag:

Annuiteterna för åren 1892 och 1893 à 162,000 kronor motsvarande 5 procent å lånesumman, 3,240,000 kronor, utgöra tillsammans..... kronor 324,000: —

Deraf äro inbetalda å 1892 års annuitet ..... „ 62,000: —

och uppgår kontorets förfallna fordran till..... kronor 262,000: —

hvarå öfverränta à 6 procent blifvit inbetald till 1893 års slut.

Vid 1892 års slut uppgick riksgäldskontorets förfallna fordran till 162,000 kronor.

Till Vislanda—Bolmens jernvägsaktiebolag:

Å de vid 1885—1893 årens slut förfallna annuiteter å lånet 785,000 kronor, motsvarande 5½ procent, eller 43,175 kronor för åren 1885 och 1886 ..... kronor 86,350: —
och 5 procent, eller 39,250 kronor, för åren 1887—1893, eller tillsammans ..... „ 274,750: — kronor 361,100: —
äro inbetalda i afräkning å 1885 års annuitet „ 22,682: 50.
och utgör kontorets förfallna, med 6 procent öfverränta löpande fordran ..... kronor 338,417: 50.
Kontorets förfallna fordran vid 1892 års slut uppgick till 299,167 kronor 50 öre.

Till Hultsfred—Vesterviks jernvägsaktiebolag.

Å de vid 1892 och 1893 årens slut förfallna annuiteter, 87,500 kronor hvartdera året, tillsammans ..... kronor 175,000: —
äro inbetalda i afräkning å 1892 års annuitet „ 10,000: —
och utgör kontorets förfallna fordran ..... kronor 165,000: —
Öfverränta är inbetald till 1893 års slut.
Vid 1892 års slut uppgick kontorets annuitetsfordran till 140,000 kronor.

Till Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo jernvägsaktiebolag:

Å 1893 års annuitet, motsvarande 5 procent å primitiva lånebeloppet 1,865,000 kronor eller ..... kronor 93,250: —
inbetaldes i slutet af december samma år ..... „ 15,000: —
och utgjorde kontorets förfallna fordran, hvarå öfverränta liqviderats ..... kronor 78,250: —
Kontorets förfallna fordran vid 1892 års slut utgjorde 58,250 kronor.

Till Gotlands jernvägsaktiebolag.

Å detta lån, primitivt 500,000 kronor, hafva å 1889—1893 årens annuiteter à 25,000 kronor, eller tillsammans ..... kronor 125,000: —
i afräkning å 1889 års annuitet inbetalts ..... „ 16,000: —
och utgör kontorets fordran, utom öfverränta kronor 109,000: —

Vid 1892 års slut utgjorde bolagets annuitetsskuld 84,000 kronor.

Bolaget har anmält, att förstärkning af den rörliga materielen och anskaffande af nya stålräls hindrat afbetalning å bolagets skuld till riksgäldskontoret.

Till Lenna—Norrtelje jernvägsaktiebolag:

Å detta lån, som beviljats till ett belopp af 750,000 kronor, hvaraf endast utbetalts 746,197 kronor 94 öre, skulle 4½ procent ränta inbetalas under åren 1887 och 1888 med tillsammans kronor 51,578: 91,

Kapitalafbetalning och ränta år 1889 ..... „ 35,661: 66.

Annuiteter den 1 januari 1890—1894 à 37,309 kronor 90 öre ..... „ 186,549: 50.

kronor 273,790: 07.

Under år 1893 inbetaldes ..... „ 10,000: —

hvadan kontorets förfallna fordran utom öfverränta utgör ..... kronor 263,790: 07.

Vid 1892 års slut utgjorde bolagets ränte- och annuitetsskuld 236,480 kronor 17 öre.

Till Svartelfs jernvägsaktiebolag:

Å detta lån, som utbetalts med 341,000 kronor, äro annuiteterna den 1 januari 1892, 1893 och 1894 obetalda med tillsammans, öfverränta oberäknad ..... kronor 51,147: 37.

deraf 1892 års annuitet 17,047 kronor 87 öre samt 1893 och 1894 års annuiteter hvardera 17,050 kronor.

Den första januari 1893 utgjorde kontorets förfallna annuitetsfordran 34,097 kronor 87 öre.

Till Kinds härads jernvägsaktiebolag;

Å detta lån, primitivt 500,000 kronor, skulle den 1 juli 1891—1893 inbetalas en annuitet af 25,000 kronor, eller tillsammans kronor 75,000: —

Deraf äro hittills å 1891 års annuitet inbetalda „ 20,000: —

och utgör kontorets fordran ..... kronor 55,000: —

med 6 procent öfverränta å 55,000 kronor från innevarande års början.

Vid 1892 års slut utgjorde riksgäldskontorets fordran, utom öfverränta 40,000 kronor.

Till Vittsjö—Hessleholms jernvägsaktiebolag:

Å lånet till detta bolag 404,000 kronor skulle den 1 oktober 1893 inbetalas ..... kronor 19,762: 22
som uteblifvit och hvarå 6 procent öfverränta beräknas.

Till Bergslagernas jernvägsaktiebolag:

Å det lån 1,707,800 kronor, som bolaget, mot 4 procent obligationer af den 31 december 1891, erhållit i riksgäldskontoret i utbyte mot förfallna, icke inlösta räntekuponger till bolagets 5 procent obligationer af den 15 januari 1874, har räntan icke blifvit erlagd den 1 juli 1892 med ..... kronor 31,307: 37
den 1 januari och den 1 juli 1893 samt den 1 januari 1894 à 34,156 kronor ..... „ 102,468: — kronor 133,775: 37.

Till Skara domkapitel:

för förändring och tillbyggnad af elementarläroverksbyggnaden i Skara:
För detta ändamål utbetaldes
den 7 augusti 1868 kronor 20,000: —
„ „ „ den 29 jan. 1869 „ 20,000: — kronor 40,000: —
hvarå en annuitet af 5 procent skulle inbetalas den 29 januari och den 7 augusti af 1,000 kronor å hvartdera lånet, eller tillhopa 2,000 kronor årligen.
Utaf 1889—1893 årens annuiteter, tillsammans..... kronor 10,000: —
hafva under år 1893 inbetalts ..... „ 1,000: —
och utgör således kontorets förfallna fordran ... kronor 9,000: —
Motsvarande fordran utgjorde vid 1892 års slut 8,000 kronor.
Vid jemförelse mellan förestående, icke inbetalda förfallna annuiteter och räntor, uppgående den 1 januari 1894 till kronor 1,749,591: 60
och obetalda förfallna annuiteter och räntor den 1 januari 1893 ..... „ 1,389,751: 24.
visar sig, att riksgäldskontorets förfallna fordran under år 1893, med tillägg af de den 1 januari detta år förfallna obetalda annuiteter, ökats med kronor 359,840: 36.

Riksgäldskontorets *inom linien balanserade tillgångar* hafva icke undergått någon förändring under år 1893. De utgöra 33,195,000 kronor.

Sistlidne års Riksdag medgaf, att de inteckningar, som i *Norbergs jernvägs nya aktiebolags jernväg* meddelats till säkerhet för två bolaget beviljade statslån enligt två särskilda, af bolaget den 21 maj 1855 utfärdade förbindelser, hvardera å 150,000 kronor, finge dödas, så vidt de besvärade det å en i statsrådsprotokollet omförmäld, af kommissionslandtmätaren Carl Robert Zettergren år 1878 upprättad karta med åtecknad beskrifning utmärkta område om 16 qvadratref 75 qvadratstänger eller 2 tunnland 31,7 kappland, med vilkor att bolaget dessförinnan å det af förenämnda lån, hvarå annuiteten utgår med 3 procent, till riksgäldskontoret utom den stadgade amorteringen afbetalt ett belopp af fem tusen kronor.

Med anledning häraf har omförmälda aktiebolag den 8 juli förlidet år till riksgäldskontoret inbetalt nämnda belopp, 5,000 kronor.

Af de från *jernvägshypoteksfonden* utlemnade lån, ursprungligen utgörande 7,864,000 kronor, återstod vid 1893 års ingång oguldet ett lån å 1,829,400 kronor. Detta lån har under sistlidne år blifvit återbetaldt, till följd hvaraf vid samma års slut, i enlighet med de af 1879 års Riksdag för jernvägshypoteksfonden meddelade föreskrifter, icke något lån var från fonden utlemnadt. Sedan fondens återstående skuld till riksgäldskontoret blifvit gulden, hade fonden vid slutet af år 1893 en behållning af 152,560 kronor 50 öre, af hvilket belopp 151,500 kronor utgjorde kapital, insatt i bank på deposition mot 4 procents ränta, och återstoden hvad af denna ränta upplupit till årets slut.

Till betalning från riksgäldskontoret anvisade statsutgifter.

(1893 års reglemente §§ 7—19.)

Till inköp af Hudiksvalls jernvägsaktiebolags jernväg mellan *Hudiksvall och Näsviken*, dess ombyggande till bredspårig samt utsträckande till norra stambanan vid Ljusdal och förseende med rörlig materiel beviljade 1885 års Riksdag, förutom eftergift af en riksgäldskontorets fordran hos nämnda bolag å 185,677 kronor 97 öre, ett anslag af 4,623,300 kronor, att utgå med 2,000,000 kronor år 1886, med 2,350,300 kronor år 1887 och 273,000 kronor år 1888.

Anslagsbeloppen för åren 1886 och 1888 samt 1,999,489 kronor 82 öre af anslaget för år 1887 anvisades att utbetalas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som ock i riksgäldskontoret lyftat dessa belopp. Återstående 350,810 kronor 18 öre af anslaget för år 1887 skulle enligt Riksdagens beslut utgå till jernvägsaktiebolaget sålunda, att staten den 31 december 1887 till bolaget betalde dels mot erhållande af bolagets oguldna, i jernvägen intecknade obligationer ett deremot svarande belopp, beräknadt till 105,624 kronor 7 öre, dels ock ytterligare 245,186 kronor 11 öre.

Af sistnämnda båda belopp hade vid 1893 års början af riksgäldskontoret till bolaget, i mån af fullgjorda prestanda, utbetalts tillsammans 345,686 kronor 11 öre. Återstoden af köpeskillingen, 5,124 kronor 7 öre, innestår fortfarande i riksgäldskontoret, enär bolaget ännu ej till riksgäldskontoret aflemnat de i jernvägen intecknade obligationer, hvilkas erhållande utgör vilkoret för sistberörda belopps utfående.

Likaså innestå ännu i riksgäldskontoret 730 kronor 31 öre af köpeskillingen, 4,000,000 kronor, för den enligt 1879 års Riksdags beslut inköpta *Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg.*

Till inköp af *jernvägen mellan Luleå och gränsen mot Norge* för en köpeskilling af högst 6,750,000 kronor anvisade 1890 års Riksdag till Kongl. Maj:ts förfogande ej mindre nämnda belopp än äfven för bestridande af omkostnader vid köpet 250,000 kronor, eller tillsammans 7,000,000 kronor, att utgå från riksgäldskontoret, med rätt för Kongl. Maj:t att lyfta beloppen, när Kongl. Maj:t funne sådant nödigt.

Af detta anslag utbetaldes under år 1891 såsom köpeskilling för jernvägen 6,500,000 kronor. Såsom omkostnader vid köpet har under år 1892 utgått ett belopp af 19,749 kronor 93 öre. Återstoden af

det till bestridande af dylika kostnader beviljade belopp å 250,000 kronor, eller 230,250 kronor 7 öre, innestår fortfarande i riksgäldskontoret.

Riksdagen stälde år 1892 till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 2,800,000 kronor, att i mån af behof lyftas i riksgäldskontoret, för att användas till kompletteringsarbeten å *Luleå—Gellivarabanan* och till inköp af rullande materiel för densamma äfvensom till ersättande af de för banan under år 1891 hafda utgifter.

Häraf äro under år 1892 i riksgäldskontoret lyftade tillsammans 2,570,000 kronor. Återstoden, 230,000 kronor, har ännu icke af Kongl. Maj:t disponerats.

För anskaffande af *rörlig materiel till bansträckan Vännäs—Öfver-Luleå* stälde sistlidne års Riksdag till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 800,000 kronor, att i mån af behof under år 1894 lyftas i riksgäldskontoret, med rätt för Kongl. Maj:t att, derest Kongl. Maj:t så pröfvade nödigt, deraf använda högst 500,000 kronor till inköp af *malmvagnar för Luleå—Gellivara-banan* samt att redan under år 1893 i riksgäldskontoret lyfta hvad som för dylikt inköp kunde inom sistnämnda belopp erfordras.

Sedan Kongl. Maj:t bemyndigat jernvägsstyrelsen att af detta anslag under år 1893 lyfta 500,000 kronor till inköp af malmvagnar för berörda jernbana, har riksgäldskontoret den 23 juni sistlidne år för omförmälda ändamål utbetalt 500,000 kronor. Återstoden af anslaget innestår fortfarande.

Till *afslutande af arbetena å stambanan mellan Vännäs (Nyby) och Öfver-Luleå (Boden)* har 1893 års Riksdag för år 1894 beviljat ett anslag af 3,700,000 kronor och deraf till utgående från riksgäldskontoret anvisat 3,000,000 kronor, att enligt Kongl. Maj:ts disposition utbetalas.

Den 2 innevarande månad lyfte jernvägsstyrelsen af detta anslag 1,000,000 kronor, och har styrelsen anhållit att den 2 instundande februari deraf ytterligare utbekomma 900,000 kronor.

Till *låneunderstöd för enskilda jernvägar* beviljade 1886 års Riksdag en lånefond af 5,000,000 kronor, att utgå under fem år från och med år 1887 med 1,000,000 kronor årligen. Denna fond har af Kongl. Maj:t sålunda disponerats, att deraf tilldelats:

Skara—Kinnekulle—Venerns jernvägsaktiebolag...	kronor	324,000: —
Svartelfs jernvägsaktiebolag	„	341,000: —
Halmstad—Bolmens jernvägsaktiebolag	„	824,915: —
Transport	kronor	1,489,915: —

Transport	kronor	1,489,915: —
Mellersta Blekinge jernvägsaktiebolag	„	1,120,250: —
Fogelsta—Vadstena—Ödeshögs jernvägsaktiebolag	„	300,000: —
Falu—Rättviks jernvägsaktiebolag kronor 850,000: — hvilket lån bolaget dock sedermera för Kongl. Maj:t anmält sig icke vara i tillfälle mottaga.		
Mora—Venerns jernvägsaktiebolag	„	1,000,000: —
Vittsjö—Hessleholms jernvägsaktiebolag kronor 410,000: — hvilket belopp Kongl. Maj:t dock sedermera, i sammanhang med bolaget beviljadt tillstånd till minskning af den i kostnadsförslaget för jernvägen upptagna rullande materielen, nedsatt till	„	404,000: —
Mariestad—Kinnekulle jernvägsaktiebolag	„	305,000: —
Klippan—Röstånga jernvägsaktiebolag	„	290,000: —
Skymnäs—Munkfors jernvägsaktiebolag	„	90,835: —
Summa	kronor	5,000,000: —

Hela detta belopp har blifvit från riksgäldskontoret utbetaldt med undantag af 18,000 kronor af det mellersta Blekinge jernvägsaktiebolag beviljade lån.

Till låneunderstöd för enskilda jernvägar beviljade 1891 års Riksdag likaledes en lånefond af 5,000,000 kronor, att utgå under fem år från och med år 1892 med 1,000,000 kronor årligen. Denna fond har Kongl. Maj:t disponerat på det sätt, att deraf tilldelats:

Norra Södermanlands jernvägsaktiebolag	kronor	1,800,000: —
Malmö—Tomelilla jernvägsaktiebolag	„	1,300,000: —
Norrköping—Söderköping—Vikbolandets jernvägsaktiebolag	„	653,000: —
Uddevalla—Lelångens jernvägsaktiebolag	„	1,247,000: —
Summa	kronor	5,000,000: —

Af dessa lån har hittills från riksgäldskontoret utbetalts:

till Norra Södermanlands jernvägsaktiebolag	kronor	1,050,000: —
„ Malmö—Tomelilla „ „	„	800,000: —
„ Norrköping—Söderköping—Vikbolandets jernvägsaktiebolag	„	400,000: —
Summa	kronor	2,250,000: —

Härförutom har 1891 års Riksdag beviljat och stält till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 2,350,000 kronor, att anvisas såsom lån åt Hernösand—Sollefteå jernvägsaktiebolag och utgå med ena hälften under år 1892 och med andra hälften under år 1893.

Sedan Kongl. Maj:t bestämt tiderna för lyftning i riksgäldskontoret af det nämnda jernvägsaktiebolag sålunda beviljade lån, har till bolaget, i mån af fullgjorda prestanda, utbetalts:

i maj 1892	kronor	675,000: —
i september 1892	„	499,600: —
i januari 1893	„	340,000: —
i maj 1893	„	52,000: —
i december 1893	„	756,500: —
Summa	kronor	2,323,100: —

Till betäckande af anvisningar å den af *1883* års Riksdag beslutade *odlingslånefonden* hafva erforderliga fyllnadsbelopp för åren 1885—1888 af riksgäldskontoret inbetalts till statskontoret med 2,675,355 kronor 91 öre. Härförutom hafva, jemlikt *1888* års riksdagsbeslut, anvisats följande fyllnadsbelopp, nemligen för år 1889 365,406 kronor 34 öre, för år 1890 97,730 kronor 12 öre, för år 1891 643,777 kronor 79 öre och för år 1892 609,796 kronor 99 öre, hvaraf statskontoret lyftat beloppen för åren 1889—1891, tillhopa 1,106,914 kronor 25 öre.

Den ränta, statskontoret har att för ifrågavarande försträckningar godtgöra riksgäldskontoret, är för de belopp, hvilka blifvit öfverlemnade före utgången af år 1889, bestämd till 4 procent för år, och för de belopp, som öfverlemnats under åren 1890 och 1891, till 3 ¾ procent för år. Räntan å de belopp, hvilka för fondens räkning inbetalts till statskontoret under åren 1892 och 1893 eller hädanefter kunna komma att öfverlemnas, är, intill dess fullmäktige annorlunda besluta, bestämd till 4 procent för år. Till följd häraf skall statskontoret erlägga 4 procent ränta å 3,056,764 kronor 32 öre och 3 ¾ procent ränta å 725,505 kronor 84 öre.

För *fullbordande af restaurationsarbetet å Skara domkyrka* anvisade 1892 års Riksdag *dels* å extra stat för år 1893 ett anslag till belopp af 35,000 kronor, *dels* på riksgäldskontoret 40,000 kronor såsom lån, att af domkyrkan återgäldas medelst en årlig annuitet af fem procent å den ursprungliga lånesumman, af hvilken annuitet skulle beräknas fyra procent ränta å det vid hvarje liqvid återstående oguldna kapitalbeloppet och återstoden anses såsom kapitalafbetalning, allt under vilkor, att någon utbetalning icke finge ega rum förr än styrkt blifvit, att domkyrkans byggnadskassa egde tillräckliga medel för arbetets fullständiga fullbordande; och skulle, sedan lånebeloppet utbetalts, riksgäldskontoret ega att af statskontoret utbekomma ersättning.

Ifrågavarande lånebelopp å 40,000 kronor har, sedan hos fullmäktige blifvit styrkt, att domkyrkans byggnadskassa till sitt förfogande egde tillräckliga medel för restaurationsarbetets fullständiga fullbordande, den 8 december nästlidne år utbetalts, hvarefter riksgäldskontoret den 29 i samma månad derför erhållit ersättning af statskontoret.

För *fortsatt utveckling af statens telefonväsende* bemyndigade 1893 års Riksdag fullmäktige att tillhandahålla telegrafstyrelsen ett lånebelopp af 1,000,000 kronor på vilkor, lika med dem, som bestämdes för de af telegrafstyrelsen, enligt 1891 och 1892 års Riksdagars beslut, i riksgäldskontoret för enahanda ändamål lyftade lånebelopp å tillsammans 2,000,000 kronor.

På grund häraf har telegrafstyrelsen under sistförflutna år, efter bemyndiganden af Kongl Maj:t, i riksgäldskontoret lyft:

i april	kronor	500,000: —
i augusti	„	250,000: —
i oktober	„	100,000: —
i december	„	150,000: —
	kronor	1,000,000: —

Den ränta, telegrafstyrelsen har att erlägga å dessa medel, är bestämd till 4 procent för år, att betalas halfårsvis.

Af det lånebelopp å 1,000,000 kronor, som enligt 1891 års riksdags beslut tillhandahållits telegrafstyrelsen för ofvan nämnda ändamål, har styrelsen den 30 december sistlidne år återbetalt 50,000 kronor.

Kassaförstärkning åt statskontoret.

(1893 års reglemente § 20.)

Genom kongl. brefven den 9 september 1892 samt 3 mars och 2 juni 1893 har statskontoret bemyndigats att, i mån af behof, i riksgäldskontoret lyfta kassaförstärkning med resp. 3,000,000 kronor, 2,500,000 kronor och 2,500,000 kronor.

Dessa belopp har statskontoret lyft sålunda:

1892	den	10 september	kronor	2,500,000: —
1893	„	10 mars	„	2,500,000: —
„	„	1 juni	„	500,000: —
„	„	15 „	„	1,000,000: —
„	„	30 „	„	1,000,000: —
„	„	31 augusti	„	500,000: —
		Summa	kronor	8,000,000: —

På riksgäldskontoret anvisade kreditiv.

(1893 års reglemente §§ 21—24.)

Någon lyftning af berörda kreditiv har under den tid, denna berättelse omfattar, icke egt rum.

Af statskontoret utbetalda, i riksstaten uppförda anslag.

(1893 års reglemente § 40.)

Till bestridande af annuiteter och räntor, riksdags-, kyrkomötes- och revisionskostnader samt aflöningar har riksgäldskontoret fått från statskontoret mottaga:

i januari månad	kronor	600,000: —
i februari „	„	800,000: —
Transport	kronor	1,400,000: —

	Transport kronor	1,400,000: —
i mars månad	„	3,600,000: —
i april „	„	1,700,000: —
i juni „	„	800,000: —
i augusti „	„	500,000: —
i september „	„	2,000,000: —
i november „	„	1,034,900: —
	Summa kronor	11,034,900: —

Riksdagskostnader.

(1893 års reglemente § 25.)

Enligt till 1893 års slut sig sträckande redovisning öfver kostnaderna för samma års riksdag hafva dessa uppgått till följande belopp:

arfvoden och resekostnadsersättning till Andra Kammarens ledamöter	kronor	289,218: 24
arfvoden och traktamenten till kansli och vaktbetjening	„	119,269: 88
trycknings- och häftningskostnader	„	98,145: 07
diverse utgifter	„	26,004: 80
Summa	kronor	532,637: 99

Riksgäldskontorets inkomster och kassaräkning.

(1893 års reglemente §§ 36—48.)

De under år 1893 till riksgäldskontorets kassaräkning influtna medel, behållningen vid årets början, 2,419,232 kronor 94 öre oberäknad, hafva uppgått till ..... kronor 30,719,053: 13

Samma räknings utgifter under året hafva utgjort ..... „ 31,614,875: 48

utvisande dessa summor en omsättning under år 1893 å riksgäldskontorets kassaräkning af ..... kronor 62,333,928: 61

För beskaffenheten och beloppet af de förnämsta bland dessa utgifter är å behöriga ställen i denna berättelse redogjordt.

De hufvudsakligaste *inkomst*posterna hafva utgjorts af:

kapital- och ränteinbetalningar å till vissa bestämda föremål utgifna lån	kronor	2,477,768: 53
inbetalning af tills vidare förräntade medel jemte ränta derå	„	3,301,364: 37
valuta för sålda 3½ procent obligationer af 1886 års lån	„	3,283,088: 89
valuta för sålda 3,6 procent obligationer af 1887 års lån	„	3,374,430: —
af statskontoret levereradt anslag til annuiteter och räntor m. m.	„	11,034,900: —
upptagna tillfälliga lån	„	5,150,000: —
återbetalning af jernvägshypoteksfondens skuld med ränta	„	1,771,936: 52

Riksgäldskontorets utlåning.

(1893 års reglemente § 46.)

I enlighet med Riksdagens föreskrift hafva, i den mån behållningarna och riksgäldskontorets utgifter sådant medgifvit, riksgäldskontorets tillgångar gjorts räntebärande, och hafva i sådant hänseende från riksgäldskontorets kassaräkning utlemnats 3,360,347 kronor 10 öre.

Vid 1893 års slut utestående, tills vidare förräntade medel utgjorde i kapital:

från riksgäldskontorets kassaräkning utlemnade:

mot reverser och depositionsbevis	kronor	1,740,500: —
mot uppköpta obligationer	„	897,417: 10
Summa	kronor	2,637,917: 10

från liqvidations- och amortissementsfonderna utlemnade:

mot uppköpta obligationer	kronor	2,125,732: 51.

Den genom riksgäldskontorets ifrågavarande lånerörelse för år 1893 uppkomna vinst utgör:

för riksgäldskontoret	kronor	105,378: 54
för liqvidations- och amortissementsfonderna	„	84,245: 11
Summa	kronor	189,623: 65

Riksgäldskontorets upplåning.

Af 1886 års i kronor och riksmark förskrifna 3½ procent lån återstod vid sistlidne års början osåldt ett belopp af 16,133,500 riksmark. Häraf har under år 1893 i olika poster afyttrats ett sammanlagdt belopp af 3,897,500 riksmark.

Vid 1893 års ingång hade af riksgäldskontorets från innehafvarens sida ouppsägbara 3,6 procent obligationer af år 1887 försålts ett nominelt belopp af 23,155,500 kronor. Under sistlidne år försåldes af nämnda obligationer ytterligare belopp å tillhopa nominelt 3,536,000 kronor och under innevarande år till och med denna dag ett belopp af 1,867,500 kronor. Ifrågavarande obligationers försäljningspris är för närvarande bestämdt till 98 procent.

Då under juni månad sistlidne år fullmäktige, till följd af statskontoret beviljade kassaförstärkningar, blefvo nödsakade att utan dröjsmål anskaffa medel för dessa förstärkningars utbetalande från riksgäldskontoret, träffades med fullmäktige i riksbanken aftal derom, att bemälda bank skulle tillhandahålla riksgäldskontoret en tillfällig försträckning intill ett belopp af 2,000,000 kronor, att i mån af behof i riksbanken lyftas med minst en half million kronor för hvarje gång och mot aflemnande vid samma tillfälle af riksgäldskontorets förbindelse å det lyftade beloppet jemte ränta, beräknad en fjerdedels procent under riksbankens lägsta utlåningsränta, med återbetalningsskyldighet efter en månads föregången uppsägning, dock med riksgäldskontoret förbehållen rätt att när som helst återbetala större eller mindre del af lånet. Med begagnande af detta aftal lyfte riksgäldskontoret i riksbanken:

den 15 juni	kronor	500,000: —
„ 30 „	„	1,000,000: —
„ 4 augusti	„	500,000: —
Summa	kronor	2,000,000: —

Häraf återbetaldes:

den 5 oktober	kronor	1,000,000: —
„ 12 „	„	500,000: —
„ 26 „	„	500,000: —
Summa	kronor	2,000,000: —

med ränta efter $3\frac{1}{4}$ % för år för tiden från lyftningsdagarna till och med den 13 september och efter $4\frac{1}{4}$ % för år från sistnämnda dag.

I början af augusti månad sistlidna år erbjöd sig Skandinaviska kredit-aktiebolaget att tillhandahålla riksgäldskontoret utländsk valuta till pris, som, med afsende å dåvarande kursförhållanden, var för riksgäldskontoret ganska förmånligt, hvarjemte bolaget förklarade sig villigt att i liqvid emottaga riksgäldskontorets förbindelse i stället för kontant betalning. Med anledning häraf och då riksgäldskontoret fortfarande var i behof af tillfälliga lån, aftalades den 10 augusti med nämnda bolag, att bolaget skulle för riksgäldskontorets räkning verkställa inbetalning af valuta i engelskt mynt, hvarvid till bolaget utfärdades en kontorets förbindelse å 900,000 kronor, löpande med $3\frac{1}{2}$ % årlig ränta och ställd att återbetalas en månad efter skedd uppsägning. Sedan emellertid riksbanken och öfriga bankinrättningar i riket höjt sitt diskonto från och med den 14 i samma månad med en procent, underrättade Skandinaviska kredit-aktiebolaget fullmäktige, att bolaget, till följd af den inträdda diskonto- och ränteförhöjningen, vore betänkt att oförtöfvadt uppsäga berörda förbindelse till betalning, men skulle, om så önskades, till den 15 januari 1894 försträcka riksgäldskontoret beloppet, derest räntan, räknadt från och med den 25 september, höjdes till $4\frac{1}{4}$ % för år. Detta anbud blef af fullmäktige antaget den 17 augusti, hvarefter fullmäktige i samma månad med bolaget träffade öfverenskommelse om inbetalning för riksgäldskontorets räkning af ytterligare utländska valutor, i liqvid hvarför utfärdades två riksgäldskontorets förbindelser, den ena å 600,000 kronor och den andra å 500,000 kronor, båda med $4\frac{1}{4}$ % årlig ränta och återbetalningsskyldighet den 15 januari 1894. Samtliga dessa förbindelser äro numera infriade, den å 900,000 kronor likväl redan den 20 december sistlidne år, sedan ofvan bemälda bolag förklarat sig beredt att då emottaga betalning för densamma.

Upplåning af tillfällig natur hafva fullmäktige vidare verkstält derigenom, att fullmäktige af förekommen anledning medgifvit postsparbanken att tills vidare i riksgäldskontoret insätta medel mot 4 % ränta och återbetalningsskyldighet sex månader efter uppsägning samt Stockholms läns sparbank att insätta 400,000 kronor på enahanda vilkor.

På grund häraf har postsparbanken hittills insatt	kronor	1,600,000: —
och Stockholms läns sparbank	„	400,000: —
eller tillsammans	kronor	2,000,000: —

I sammanhang med redogörelse för verkställd upplåning få fullmäktige meddela, att den riksgäldskontoret medgifna upplåningsrätt minskats med beloppet af jernvägshypoteksfondens under sistlidne år till riksgäldskontoret inbetalda återstående kapitalskuld, 1,685,953 kronor 98 öre.

Angående det fullmäktige gemensamt med fullmäktige i riksbanken lemnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af riksdags- och riksbankshus få fullmäktige hänvisa till den särskilda berättelse, fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret gemensamt komma att deröfver afgifva.

Stockholm den 18 januari 1894.

ALB. ANDERSON.

PER SAMZELIUS. J. NORDENFALK. EDW. SEDERHOLM.

OTTO M. HÖGLUND. J. JOHANSSON. W. ODELBERG.

P. R. Rabe.

Riksgäldskontorets balanserade tillgångar och

Den 1 januari. Kronor.		Debet. *Tillgångar.*			Den 31 december. Kronor.	
		Fordringar för utgifna lån.				
538,024	63	Byggnadslån		560,160: 75.		
739,795	45	Tomtregleringslån		726,412: 09.		
799,962	05	Lån för kanal- och slussanläggningar		761,285: 99.		
45,873,102	74	„ „ jernvägsanläggningar		47,969,215: 57.		
1,173	62	„ „ undsättande af de genom 1868 års missväxt nödlidande länen		112: 30.		
2,000,000	—	„ till kongl. telegrafstyrelsen		2,950,000: —		
3,138,492	37	Fordran af odlingslånefonden		3,782,270: 16.		
2,473,790	—	Tills vidare förräntade medel		2,637,917: 10.	59,387,373	96
		= 55,564,340: 86 =				
4,183,390	91	Räntor å förestående lån utbalanseras oförändrade			4,183,390	91
2,500,000	—	Kassaförstärkning till kongl. Statskontoret			8,000,000	—
146,184	07	Jernvägshypoteksfondens behållning			152,560	50
1,791,224	46	Fordran af samma fond			— —	—
2,193,840	60	De konverterade och fonderade lånens liqvidations- och amortissementsfonder			2,193,840	60
100,307	34	Fordran af sistnämnda fonder			75,000	—
614,761	06	Fonden för extra amortering af statsskulden			726,104	90
— —	74	Förskott å anslagen till Riksdagens justitieombudsman och hans expedition			500	74
		I riksgäldskontorets kassa kontant innestående medel.				
— —	—	Inkomna annuitetsliqvider, förfallna vid 1893 års slut		151,178: 56.		
10,361	69	Förskott till riksdagskostnader		3,622: 24.		
1,984	52	„ „ kontors- och rättegångsexpenser		1,593: 76.		
67,106,396	25		Transport	156,394: 56.	74,718,771	61

skulder vid början och slutet af år 1893.

Den 1 januari. Kronor.		Kredit.			Den 31 december. Kronor.	
		Skulder.				
		Fonderade lån.				
768,888	89	1860 års lån emot premieobligationer		637,777: 78.		
16,123,174	40	1878 „ „		15,835,701: 60.		
108,682,200	—	1880 „ „		107,375,400: —		
56,306,222	22	1886 „ „		59,551,111: 11.		
23,155,500	—	1887 „ „		26,691,500: —		
26,666,666	67	1888 „ „		26,666,666: 67.		
35,003,111	11	1890 „ „		34,712,444: 44.	271,470,601	60
		= 266,705,763: 29 =				
		Icke fonderade lån.				
10,125	—	Gamla 5 % lånet		10,125: —		
140,889	—	Göta kanals reparationsfond		140,889: —		
7,200,000	—	1891 års tillfälliga utländska lån		7,200,000: —		
		Upptagna tillfälliga inhemska lån:				
		af postsparbanken	850,000: —			
		„ Skandinaviska kreditaktiebolaget	1,100,000: —			
		„ Stockholms läns sparbank	300,000: —	2,250,000: —		
340,000	—	Försträckning af fonden för extra amortering af statsskulden		— — —	9,601,014	—
10,846	67	Räntor utbalanseras oförändrade			10,846	67
		= 7,701,860: 67 =				
		Diverse skulder.				
626,479	44	Å 1892 års anslag till riksdags- och revisionskostnader, aflöningar, annuiteter och räntor, återbäring		— — —		
275,034,103	40			Transport	281,082,462	27

Den 1 januarl. Kronor.				Den 31 december. Kronor.	
67,106,396	25	Transport	156,394: 56.	74,718,771	61
1,075	—	Ett utassigneradt, före 1892 års slut ej utbetaldt lånebelopp	— — —	156,394	56
2,418,157	94	Behållning å riksgäldskontorets folioräkning i riksbanken		1,372,232	03
			=	76,247,398	20
		Kapitalräkningen.			
206,877,685	64	Skulder utöfver tillgångar		206,112,595	29
		Inom linien balanserade tillgångar.			
		105,000: — Brandförsäkringsvärdet af Riksdagens hus	105,000: —		
		90,000: — Bokföringsvärdet af riksgäldskontorets hus	90,000: —		
		30,000,000: — Allmänna hypoteksbankens grundfond	30,000,000: —		
		3,000,000: — Aktiebolaget sågverksegarnes garantiförenings dito	3,000,000: —		
		33,195,000: — Kronor	33,195,000: —		
276,403,314	83		Summa	282,359,993	49

Den 1 januari. Kronor.					Den 31 december. Kronor.	
275,034,103	40			Transport	281,082,462	27
900,355	26	Till undsättningar och missväxter eller felslagna skördar	810,841: 04.			
650	47	Köpeskillingar för försålda mindre kronolägenheter	— — —			
730	31	Å anvisade medel för inköp af Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg	730: 31.			
5,124	07	Återstoden af 1887 års anslag för inköp af jernvägen mellan Hudiksvall och Näsviken	5,124: 07.			
230,250	07	Dito af vid 1890 års riksdag anvisade medel till kostnader för inköp af jernvägen mellan Luleå och norska gränsen	230,250: 07.			
230,000	—	Dito af vid 1892 års dito anvisade dito för kompletteringsarbeten å Luleå—Gellivarabanan samt till inköp af rullande materiel	230,000: —			
733	23	Å 1893 års anslag för Riksdagens bibliotek	585: 73.			
1,368	02	Å samma års anslag till ränta och amortissement å 1886 års jernvägslån	— — —		1,277,531	22
		= 1,995,690: 87 =				
		Inom linien balanserade skulder.				
		150,000: — Konung Carl XIII:s hemgiftskapital	150,000: —.			
		100,777: 16. Lappmarks ecklesiastikfond	100,777: 16.			
		30,000,000: — Till Allmänna Hypoteksbanken aflemnade riksgäldskontorets $3\frac{1}{2}$ % obligationer	30,000,000: —			
		3,000,000: — „ Aktiebolaget Sågverksegarnes Garantiförening aflemnade dito	3,000,000: —			
		3,536: 88. Af lånet på 100 år till Trollhätte slussverk	3,536: 88.			
		33,254,314: 04.	Kronor 33,254,314: 04.			
276,403,314	83			Summa	282,359,993	49

Stockholm den 4 januari 1894.

Till statsutskottet.

Den komité, som fullmäktige första gången den 24 maj 1888 valde för att närmast handhafva och bereda de ärenden, som hade samband med utförandet af det fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret gemensamt lemnade uppdraget i fråga om uppförandet å Helgeandsholmen af nya byggnader för Riksdagen och riksbanken enligt 1888 års riksdagsbeslut, har, sedan dess uppdrag år efter år förnyats, varit och är fortfarande i verksamhet. Ledamöter i komitén hafva, sedan kompletteringsval hållits dels efter fullmäktigen i riksbanken, herr Ribbing, som aflidit, och dels efter fullmäktigen i riksgäldskontoret, herr Wersäll, som efter sin utnämning till landshöfding i Kopparbergs län afgått från fullmäktigskapet, under år 1893 varit och äro fortfarande: af fullmäktige i riksbanken herrar Törnebladh och von Friesen samt af fullmäktige i riksgäldskontoret herrar Sederholm och friherre Nordenfalk.

Med dessa inom fullmäktiges krets valde ledamöter hafva adjungerats för behandling af tekniska frågor herrar generaldirektören C. G. Beijer, generallöjtnanten friherre B. A. Leijonhufvud och professoren F. G. A. Dahl, hvilka samtliga fortfarande i ofvannämnda egenskap tillhöra komitén.

Öfver sin verksamhet för tiden från den 19 januari 1893 till samma dag 1894 har komitén i en till fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret ställd berättelse lemnat redogörelse och anhålla fullmäktige att få såsom sitt yttrande åberopa denna jemväl med afseende å de af Riksdagens under 1893 församlade revisorer gjorda uttalanden beträffande dels inventarieförteckning, dels upphandling af pålvirke.

Beträffande de af fullmäktige fattade beslut och vidtagna åtgärder innehålla protokollen för den 12 januari, 28 mars, 27 april, 18 maj, 10 augusti, 23 november, 15 och 30 december samt 10 och 20 januari innevarande år nödiga uppgifter. Byggnadsfondens för riksdags- och riksbankshus tillgångar vid 1893 års början och slut torde här böra meddelas.

Byggnadsfondens tillgångar utgjorde:

Den 1 januari 1893		Den 31 december 1893
	Kassaräkningen:	
18,733: 96.	Innestående på upp- och afskrifningsräkning i Sundsvalls enskilda bank	101,275: 56.
	Utlånta medel:	
5,052,128: —	..... Kapital 5,114,423: —	
13,154: 76.	.... Räntor 15,059: 67.	
5,084,016: 72.		5,129,482: 67.
	Summa kronor	5,230,758: 23.
Lägges till sistnämnda belopp	kronor	5,230,758: 23,
innestående verklig behållning hos riksdagshuskomitén	„	12,393: 10,
befinnas fondens tillgångar vid 1893 års slut utgöra	kronor	5,243,151: 33.

Hvilka byggnadsfondens utgifter för riksdags- och riksbanksbyggnaderna å Helgeandsholmen under år 1893 varit, framgår af komiténs berättelse. Hvad öfriga utgifter angår, som icke gått genom komitén, hafva dessa utgjorts af utbetalningar å anslaget till nytt hofstall kronor 246,314: 95.

Stockholm den 22 januari 1894.

Fullmäktige i riksbanken:

PEHR EHRENHEIM.

R. TÖRNEBLADH. J. W. ARNBERG. TOM LILJEWALCH.
SIXTEN von FRIESEN. KARL HERLITZ.

Fullmäktige i riksgäldskontoret:

ALB. ANDERSON.

PER SAMZELIUS. J. NORDENFALK. EDW. SEDERHOLM.
OTTO M. HÖGLUND. J. JOHANSSON. W. ODELBERG.

Riksdagshuskomiténs berättelse 1894.

Till herrar fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret.

En af de hufvudsakligaste uppgifter, på hvilkas lösning riksdagshuskomitén, sedan komitén den 19 januari 1893 senast afgaf berättelse till herrar fullmäktige, haft att arbeta, har varit uppgörande och framläggande till pröfning och godkännande af ett ritningsförslag till de byggnader för Riksdagen och riksbanken, som enligt 1888 års riksdagsbeslut skola uppföras å Helgeandsholmen. Innan komitén närmare redogör för hvad den i detta afseende uträttat, torde komitén till hufvuddragen böra erinra om de hittills utförda förarbetena till åstadkommande af en antaglig ritning. *Ang. ritningsarbetets fortgång.*

År 1890 aflemnade komiténs adjungerade ledamot, öfverintendenten Zettervall förslag till Helgeandsholmens bebyggande i enlighet med förenämnda riksdagsbeslut, öfver hvilket förslag, på sätt närmare omförmälts i komiténs år 1891 afgifna berättelse, derefter yttrande afgafs af dåvarande etatsrådet, numera danske kammarherren F. Meldahl.

Följande år framlade öfverintendenten Zettervall nytt förslag, hvilket till sin grundidé öfverensstämde med det förenämnda, nemligen deri, *att* öfverbyggnaderna å Drottninggatan bibehållits, *att* denna gatas bredd i förlängningen öfver Helgeandsholmen fortfarande upptagits till 40 fot (i hvalfven öfver gatan 34 fot) *och att* uppfart anordnats åt Norrbrosidan o. s. v. Jemväl öfver detta förslag yttrade sig etatsrådet Meldahl, och är hans yttrande bilagdt komiténs nyssnämnda berättelse.

Vid närmare granskning af sist omförmälda förslag framhölls inom komitén önskvärdheten deraf, att de omförmälda byggnaderna öfver Drottninggatan kunde för vinnande af närmare öfverensstämmelse med Riksdagens beslut angående två skilda byggnader borttagas och åt samma gata i dess förlängning öfver Helgeandsholmen gifvas en bredd af 60 fot samt ljusgårdarne inom riksdagshuset förstoras till åstadkommande af bättre belysning derinom. Härvid uttalades mer och mer bestämdt den åsigt, att dessa önskningsmål, hvilkas vigt ej kunde misskännas, borde förverkligas, äfven om derigenom blefve nödigt att något fram-

flytta den dittills förutsatta östra begränsningslinien för riksdagshuset. Sedan öfverintendenten Zettervall afsagt sig sin befattning såsom adjungerad ledamot af komitén, blef, jemlikt fullmäktiges uppdrag, frågan om lämpligheten af begränsningsliniens framflyttande af komitén öfverlemnad till yttrande af kongl. akademien för de fria konsterna.

För akademiens den 29 december 1892 afgifna svar härå äfvensom för en vid detsamma fogad, af 13 bland akademiens ledamöter undertecknad reservation är utförligt redogjordt i den år 1893 af komitén afgifna berättelsen, till hvilken komitén torde få hänvisa. Af hvad der meddelats framgår, hurusom fullmäktige funnit ritningsarbetet böra fortsättas på grundval af den ifrågavarande liniens framflyttning omkring 6 meter.

Till adjungerad ledamot i komitén utsågo fullmäktige i januari 1893 professorn och intendenten F. G. A. Dahl, som dock icke skulle sjelf deltaga i ritningsarbetet, utan närmast hafva till uppgift dels att alltjemt öfvervaka detsamma, dels att i förening med andre för ändamålet tillkallade sakkunnige företaga särskild granskning af de ritningar, som på komiténs uppdrag dess biträdande arkitekt, Aron Johansson, hade att utarbeta samt, så fort dessa blefve i det skick, att en mera genomgående granskning borde ifrågakomma, afgifva utlåtande om ritningarna.

Frukten af de arbeten, arkitekten Johansson på grund af nämnda uppdrag utfört, blef ett ritningsförslag, hvilket på våren 1893 öfverlemnades till granskning af professor Dahl samt professorerne I. G. Clason och C. Grundström, hvilkas utlåtande afgafs den 30 juni 1893. I detsamma gjordes vissa anmärkningar. Komitén ansåg dessa böra föranleda en omarbetning i vissa delar af förslaget, hvilken omarbetning under senare hälften af året slutfördes af arkitekten Johansson, hvarvid omfattande förändringar företogos särskildt i fråga om uppgången från Norrbrosidan. Jemväl det omarbetade förslaget granskades af ofvanbemälde sakkunnige, hvilka deröfver afgåfvo utlåtande den 27 november 1893. I detta uttalade granskningsmännen, af hvilka en fogade ett särskildt uttalande till yttrandet, såsom slutomdöme:

»Då de svårigheter, som varit förbundna med det ifrågavarande byggnadsproblemets lösning varit mycket stora, beroende detta dels af den invecklade uppgiftens beskaffenhet, dels af byggnadsplatsens läge, form och ringa utsträckning, måste billigtvis om det af oss här kritiserade förslaget gifvas det totalomdöme, att det i alla väsentliga delar väl uppfyller de i byggnadsprogrammet uppställda fordringarna såväl med afseende på de begärda lokalernas lägen, storlek och ändamålsenlig-

het, som ock i afseende på en god och verkningsfull arkitektonisk behandling af byggnadernas såväl inre som yttre.

»De oegentligheter, som ännu vidlåda förslaget, och som vi härofvan och i byggnadsprogrammet samt i vårt föregående yttrande berört, torde dels vid ett fullständigare studium i större skala kunna aflägsnas genom fyndighet och skarpsinne, dels äro de mer eller mindre beroende af uppgiftens innebörd och byggnadsplatsens beskaffenhet och torde sålunda vara svåra att fullständigt öfvervinna.»

Efter den sålunda verkstälda förberedande granskningen ansåg komitén frågan vara i den mån utredd, att komitén kunde in pleno företaga ritningarna till pröfning. Härvid framställdes dels af en af komiténs adjungerade ledamöter erinringar mot den arkitektoniska anordningen af riksdagshusets hufvudfasad, dels ock af andra bland komiténs ledamöter en önskan, att den i riksbankshuset vidtagna anordning, att stora banksalen, som, i öfverensstämmelse med byggnadsprogrammet af 1888, blifvit förlagd i våningen en trappa upp, hellre måtte inrymmas i bottenvåningen, der den vore lättare tillgänglig för allmänheten. Beträffande den förra erinringen inhemtades yttrande af granskningsmännen, hvilka ej funno skäl att frångå den senast följda anordningen. Vidkommande åter banksalens förläggande till våningen en trappa upp ansåg komitén, dervid stödd af yttranden under hand af enskilda bankofullmäktige, en afvikelse från byggnadsprogrammet böra göras och att således i denna del en omarbetning i det angifna syftet af ritningarna borde ske. Sedan denna utförts samt ett sålunda omarbetadt förslag med tillhörande beskrifning jemte approximativ kostnadsberäkning, reviderad efter de ändrade förhållandena, förelagts komitén och kopior utförts för att tillhandahållas fullmäktige, ansåg komitén, att ritningarna och förslaget i sin helhet kommit i det skick, att de kunde den 10 innevarande januari hos herrar fullmäktige anmälas färdiga till granskning och stadfästelse i afseende å hufvuddragen.

Så snart behörig stadfästelse meddelats, komma naturligtvis ritningarna att utföras i större skala, för att kunna läggas till grund för arbetets utförande, med iakttagande deraf, att de förbättringar och ändringar i mera enskilda anordningar, som kunna finnas nödiga af estetiska eller ekonomiska skäl, vidtagas och underställas vederbörlig pröfning.

Utredning ang. eganderättsförhållandena å Helgeandsholmen och vattnet deromkring.

Utom ritningarnes fullbordande på sådant sätt, att berättigade kraf i ena som andra afseendet blifva tillgodosedda, framställa sig uppgifter, hvilkas lösning icke beror af fullmäktige eller komitén ensamt, men af dem kan och bör på bästa sätt förberedas.

Skrifvelse till Stockholms stadsfullmäktige.

En sådan är vinnandet af klarhet i fråga om eganderättsförhållandena, der dessa blifvit föremål för tvifvel.

I detta afseende har komitén låtit sig angeläget vara att vinna en tillförlitlig utredning och, såsom i berättelsen af den 19 januari 1893 uppgafs, lemnades af fullmäktige på komiténs hemställan den 2 juni 1892 uppdrag åt t. f. sekreteraren och ombudsmannen i riksgäldskontoret, vice häradshöfdingen P. R. Rabe att närmare granska en för Stockholms stads räkning föranstaltad utredning angående eganderätten till Helgeandsholmen och vattnet deromkring *) samt att derefter meddela fullmäktige, hvad som kunde vara att yttra om samma utredning.

Det sålunda af fullmäktige begärda yttrandet afgafs den 31 augusti 1893 och trycktes derefter i ett tillräckligt antal exemplar för att kunna tillhandahållas Riksdagens ledamöter äfvensom Stockholms kommunalförvaltning och andra, som deraf böra erhålla del.

På grund af hvad i denna utredning förekommit angående eganderätten till den gata, som förbinder Gamla och Nya Norrbro (Lastadiegatan), hvilken eganderätt författaren ansåg tillhöra staden, hemstälde komitén den 23 november 1893, att fullmäktige måtte träda i underhandling med staden angående möjligheten att få på staten öfverlåten den rätt, staden kunde ega till den obebyggda och för allmänt behof använda del af Helgeandsholmen, som motsvarade Gamla Lastadiegatan. Med bifall härtill afläto fullmäktige samma dag skrifvelse i ärendet till Stockholms stadsfullmäktige med anhållan, att de ville uppgifva, huruvida och på hvilka vilkor staden kunde finnas villig att till förmån för staten afstå från sagda rätt, på det att fullmäktige måtte blifva i tillfälle att vidtaga de åtgärder, som kunde finnas erforderliga för sakens slutliga ordnande; hvarförutom fullmäktige, som med afseende på möjligheten att träffa en öfverenskommelse i denna fråga och hvad dermed kunde ega sammanhang, tänkt sig, att en förberedande öfverläggning för sakens utredning måtte kunna ega rum mellan delegerade af full-

---

*) Införd i ett af Stockholms stads ombudsman och stadsingeniören i Stockholm den 5 april 1892 afgifvet tjenstememorial med bilagor, tryckt i bihang n:o 27 till Stockholms stadsfullmäktiges beredningsutskotts utlåtanden och memorial för nämnda år.

mäktige och stadsfullmäktiges beredningsutskott, uppdrogo åt komitén att i sådant afseende företräda fullmäktige.

Något svar å den sålunda hos stadsfullmäktige gjorda framställningen har ännu icke lemnats.

Ang. regleringen af Helgeandsholmens stränder och rättegången derom.

I berättelsen af år 1893 omförmälde komitén, hurusom hos Kongl. Maj:ts och rikets Svea hofrätt fullföljts erlagdt vad mot Stockholms rådstufvurätts den 1 november 1892 meddelade utlåtande, hvarigenom rådstufvurätten förklarat den af fullmäktige gjorda anmälan om reglering af Helgeandsholmens stränder icke för det dåvarande till någon rådstufvurättens vidare åtgärd föranleda.

Genom dom den 3 februari 1893 upphäfde hofrätten det öfverklagade utlåtandet samt förordnade, att rådstufvurätten skulle ega att på anmälan ånyo företaga saken och dermed vidare lagligen förfara. Sedan denna dom vunnit laga kraft, anmäldes ärendet den 18 påföljande mars hos rådstufvurätten till ny handläggning, som af rätten utsattes till den 9 maj, om hvilket beslut fullmäktige skulle bevisligen underrätta samtliga motparter äfvensom den person, som förordnats att i ärendet bevaka det allmännas rätt.

Vid ärendets handläggning den 9 maj utsatte rätten detsamma till syn å stället den 15 derpå följande juli, då rätten emellertid, med anledning af åtskilliga mot de framlagda sektionsritningarna gjorda anmärkningar, fann nödigt att, innan vidare i ärendet åtgjordes, af sökandena erhålla förslag angående den ifrågasatta regleringen af så fullständig beskaffenhet, att regleringen kunde i alla dess delar af vederbörande strandegare granskas. Till efterkommande af detta rättens beslut inlemnades vid nästa rättegångstillfälle den 19 augusti 1893 ett dylikt förslag, och efter det motparterna anhållit om två månaders anstånd för granskning af det sålunda ingifna förslaget, uppsköts ärendets vidare handläggning till den 21 oktober. Vid detta tillfälle försiggick syneförrättningen, hvarvid ej mindre ombudet för bevakande af det allmännas rätt än äfven strandegare vid Mälaren mot förslaget framstälde en mängd olika anmärkningar samt påyrkade vidtagandet af omfattande och delvis ej till strandregleringen hörande arbeten, såsom förstärkning af Norrbro och anbringande i Norrström af en dam, fast eller rörlig af större eller mindre utsträckning. Samtliga parter förenade sig i begäran om ytterligare rådrum för afgifvande af vidare yttranden

i ärendet, som med anledning deraf utsattes att ånyo förekomma den 16 december.

Då ärendet företogs å den sålunda bestämda dag inlemnade fullmäktiges ombud i målet ett skriftligt anförande af följande lydelse:

»Mot det af fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret framlagda förslag till reglering af Helgeandsholmens stränder hafva vid senaste rättegångstillfället den 21 sistlidne oktober framstälts åtskilliga anmärkningar, hvarjemte utförandet af betydliga i fullmäktiges förslag ej upptagna arbeten påyrkats. Fullmäktige anse visserligen fortfarande, att nyssnämnda förslag icke betingar arbeten af den art och i den omfattning, som blifvit yrkadt, men då fullmäktige i fråga om sjelfva strömmens reglerande icke ega annat intresse, än att denna grannlaga regleringsfråga må komma att ordnas på ett för samtliga parter fullt betryggande sätt, hafva fullmäktige gått i författning om utarbetande af ett ändringsförslag, afsedt att aflägsna de anledningar till anmärkning, som ombud och parter trott sig finna i det förut inlemnade förslaget. Fullmäktiges önskan är emellertid att jemte ett ändringsförslag kunna framlägga så vidt möjligt fullständiga och exakta beräkningar till stöd för detsamma. Sådana beräkningar hafva dock ännu icke hunnit afslutas. De förutsätta nämligen delvis nya mätningar och undersökningar i Norrström, hvilka taga en icke obetydlig tid i anspråk. Med anledning häraf se sig fullmäktige nödsakade att anhålla om uppskof för att blifva i tillfälle att för rätten framlägga omförmälda ändringsförslag, åtföljdt af tillfredsställande utredning. För dennas anskaffande lär, efter hvad fullmäktiges sakkunnige biträden upplyst, åtgå en tid af ytterligare några månader, och får jag alltså vördsamt anhålla, att rätten behagade utsätta ifrågavarande ärende att ånyo förekomma någon dag i sista veckan af mars månad nästkommande år 1894, då fullmäktige skola vara beredde att vidare i ärendet sig yttra.»

Ärendet utsattes härefter att åter förekomma den 31 nästkommande mars, då sökandena skola vara beredda att slutligen utföra sin talan.

Af hvad sålunda blifvit meddeladt angående dels förhållandet till Stockholms stad, dels strandregleringsfrågans nuvarande läge, lära fullmäktige nogsamt inse, att svårigheter kunna vid arbetets utförande uppstå, hvilka det icke står i komiténs makt att undanrödja inom så kort tid som önskligt vore med afseende på ett skyndsamt utförande af byggnadsarbetet.

Ang. de under år 1893 och början af 1894 utförda arbetena å Helgeandsholmen.

Under loppet af år 1893 blef den nya hofstallbyggnaden vid Nybroviken fullbordad, och i början af oktober månad begyntes utrymmandet af den gamla hofstallbyggnaden och andra för hofstallet använda hus å Helgeandsholmen, men först vid medlet af november månad kunde de kronan och Hans Maj:t Konungen enskildt tillhöriga husen å holmen i sin helhet öfverlemnas till komitén i egenskap af fullmäktiges ombud. På grund af bemyndiganden, som blifvit af fullmäktige lemnade, lät komitén omedelbart påbörja arbetena för de befintliga husens rifning med undantag af en byggnad, som är belägen utom sjelfva byggnadsområdet och hvari skulle inredas arbetskontor samt framdeles äfven ritbyrå. Rifningsarbetena hafva numera i det närmaste fullbordats och bortförandet af virke, affall, tegel och dylikt, i den mån försäljning deraf ej kunnat ske, pågår. Schaktning är å lämpliga ställen påbörjad.

Under rifningsarbetenas fortgång hafva, i motsats till hvad i åtskilliga bland allmänheten spridda notiser derom förmälts, inga nämnvärda olyckshändelser inträffat.

Deremot har vid de, med afseende på hvad i rättegången angående strandregleringen förekommit, påbörjade hastighetsmätningarna i Norrström den 16 dennes timat en olyckshändelse af svårare beskaffenhet. Då nemligen ingeniören Lindström, förmannen Björklund samt arbetskarlarne Jansson och Hans Persson på morgonen nämnda dag voro sysselsatta med strömmätning i Lilla Norrström (Stallkanalen) och för detta ändamål skulle hala upp den båt, i hvilken de tagit plats, uppför strömmen ofvanför Lilla Norrbro med tillhjelp af trossar, som voro fästade i land, råkade, enligt hvad för komitén uppgifvits och af den komitén benäget tillhandahållna polisrapporten i ärendet ock bekräftas, båten antagligen genom felaktig manövrering af Björklund med rodret att komma tvärs för strömmen, hvarigenom båten kantrade och alla deri befintliga personer kommo i vattnet. Ingeniören Lindström och arbetskarlen Persson räddades, men förmannen Björklund omkom genast, och arbetskarlen Jansson afled strax efter det han blifvit å land upptagen.

Då ifrågavarande personer vid olyckstillfället voro sysselsatta med arbete för komiténs räkning, har komitén, vid det förhållande, att någon försummelse hos arbetsbefälet icke synes varit för handen, ansett det vara sin pligt att taga i öfvervägande, i hvad mån komitén borde söka bereda de omkomnes närmaste efterlefvande understöd i någon form. Till något beslut har komitén så mycket mindre ännu kunnat komma, som den för sakens bedömande erforderliga utredning ej ännu

hunnit åvägabringas. Åt sin verkställande ingeniör har dock komitén lemnat uppdrag att i afvaktan på vidare beslut utbetala skälig begrafningshjelp för de omkomne.

Ang. komiténs utgifter under år 1893.

I likhet med hvad i föregående berättelser skett får komitén meddela redogörelse för sina hufvudsakliga utgifter under tiden från senaste berättelses afgifvande.

Komitén hade vid årets början en behållning af	kronor	10,053: 86
samt har under året undfått förskott till belopp af...	„	45,000: —
äfvensom haft särskilda och tillfälliga inkomster	„	1,402: 10
Summa	kronor	56,455: 96.
Utgifterna hafva uppgått till	„	42,820: 05,
hvadan behållningen till 1894 utgjorde	kronor	13,635: 91,

af hvilken behållning innestodo:

hos Sundsvalls enskilda bank mot ränta	kronor	13,209: 99
i riksbanken utan ränta.....	„	425: 92
	kronor	13,635: 91

Då emellertid af förenämnda särskilda och tillfälliga inkomster ett belopp af	kronor	1,099: 49
motsvarar en af redogöraren förskottsvis bestridd utgift, som blifvit vid innevarande års början gulden, var behållningen i sjelfva verket endast	„	12,536: 42,

hvilket belopp i verkligheten ytterligare minskas med en summa af kronor 243: 32, som komiténs verkställande ingeniör förskjutit och som ej förr än efter årets slut ersatts.

Utgiftssumman fördelas på följande hufvudposter:
utgifter för arbetena å Helgeandsholmen, för tekniska utredningar

i rättegången i strandregleringsfrågan m. m., förskott till verkställande ingeniören	kronor	18,000: — *)
komiténs adjungerade ledamöter, verkställande ingeniör, sekreterare och redogörare samt vaktmästare	„	6,531: — **)
komiténs biträdande arkitekt samt tillfälliga ritbiträden	„	8,248: 90
öfverintendenten Zettervall för ritningsarbete åt komitén under 1892	„	5,000: —
författaren af ett arbete om eganderätten till Helgeandsholmen och vattnet deromkring	„	2,500: —
diverse utgifter såsom en ny modell af riksdags- och riksbankshusen, rit- och skrifmaterialier, förskott till rättegångskostnader m. m.	„	2,540: 15
Summa	kronor	42,820: 05.

Försäljning af materialier från de rifna husen å Helgeandsholmen.

Genom försäljning af åtskilliga effekter, som erhållits vid rifningen af byggnaderna å Helgeandsholmen och som ej kunna lämpligen användas för de blifvande byggnaderna å holmen har till slutet af år 1893 influtit ett belopp af kronor 2,192: 05, hvarför redovisning lemnas i den särskilda medelsredovisning, som skall afgifvas af komiténs verkställande ingeniör, men som ännu icke kunnat afslutas och af komitén granskas.

Aftal om ytterligare sådana försäljningar hafva slutits, men komitén har funnit sig föranlåten att i några fall mot ställd borgen medgifva någon tids anstånd med liqviden. Försäljningarna hafva omfattat mur- och taktegel, kakelugnar, plansten och annat dylikt.

Bemyndigande att uthyra lägenheter i bazarbyggnaden vid Norrbro.

Fullmäktige hafva den 10 innevarande januari bemyndigat komitén att från den 1 oktober 1894, då bazarbyggnaden vid Norrbro får af fullmäktige eller deras ombud tillträdas, uthyra lägenheter i byggnaden på tre år, räknade från nämnda tid.

---

*) Utöfver dessa förskott har bemälde ingeniör äfven haft till sin disposition och användt dels hos honom innestående behållning från 1892 kronor 1,423: 41 och dels influtna försäljningsmedel från de rifna husen kronor 2,192: 05.

**) De ledamöter af komitén, som äro fullmäktige i riksbanken eller riksgäldskontoret hafva lika litet för 1893 som föregående år åtnjutit någon ersättning för komitéarbetet.

Yttrande med anledning af anmärkningar i Riksdagens revisorers berättelse af år 1893 om riksgäldsverket.

I den berättelse, som afgifvits af Riksdagens år 1893 församlade revisorer af riksgäldsverket hafva herrar revisorer under rubriken »*Byggnadsfonden för riksdags- och riksbankshus*» gjort följande uttalanden:

1:o) att, oaktadt icke obetydliga inköp såväl under år 1892 som under föregående åren egt rum af pålvirke m. fl. yttre inventarier — för åren 1891 och 1892 uppgående till ett värde af mer än 60,300 kronor — komitén hvarken vid sina räkenskaper fogat förteckning öfver obegagnade dylika materialier eller upptagit dessas värde såsom behållning i räkenskaperna, med anledning hvaraf revisorerne velat uttala önskvärdheten deraf, att dylik inventarieförteckning måtte varda för kommande år räkenskaperna bifogad; och

2:o) att, då det torde få anses obestridligt, att det långt i förtid inköpta virket genom de extra omkostnader för förvaring, transport, försänkning i sjön etc., som af de förtidiga inköpen måste blifva en följd, stält sig dyrare och derjemte till beskaffenheten sämre än det virke, som anskaffades strax före dess användande, revisorerne ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke inköp af pålvirke tills vidare och intill dess mera omedelbart behof deraf i och för byggnadsarbetet gjorde sig gällande, lämpligen kunde inställas.

Komitén anser sig med anledning af dessa, komitén genom fullmäktiges i riksgäldskontoret försorg delgifna uttalanden böra meddela, att komitén, efter bemyndigande af fullmäktige att sjelf bestämma om erforderliga räkenskapers uppläggande, i sådant afseende bland annat föreskrifvit förandet från och med 1894 af specialräkning öfver materialier och förråd, hvarigenom det af revisorerne uttalade önskningsmål lär vinnas.

Vidkommande revisorernes yttrande i andra punkten får komitén erinra, hurusom hos komitén i oktober månad 1890 gjorts framställning derom, att, då, enligt verkställda beräkningar, för Helgeandsholmens ordnande komme att behöfvas omkring 20,000 stycken pålar, hvaraf flere om 70 à 75 fots längd, ett parti pålar måtte få inköpas redan under den stundande vinterns lopp medelst infordrande af anbud; och som prisen å pålvirke för det dåvarande stälde sig gynsamma för uppköp samt svårighet sannolikt skulle möta att framdeles på en gång erhålla ett så stort parti pålar, som komme att behöfvas, hade komitén, som under hand inhemtat, dels att till följd af tillämnad afverkning i hufvudstadens närhet tillfälle erbjöde sig att få inköpa ovanligt godt pålvirke, i synnerhet af de största längderna, hvilka det i allmänhet är svårt att erhålla, dels att lämpliga förvaringsplatser i Stockholm kunde få hyras för billigt pris, ansett sig på tillstyrkan jemväl af sina

adjungerade ledamöter, böra hos fullmäktige hemställa om bemyndigande att låta infordra anbud å leverans under 1891 års vinter och vår eller eljes å passande tid af högst 5,000 stycken pålar af framför allt just de behöfliga största längderna, samt att, derest antagliga anbud erhölles, upphandla nämnda antal pålar och för deras förvarande hyra en eller två lämpliga upplagsplatser i Stockholm eller dess omedelbara granskap.

Enligt hvad fullmäktiges protokoll den 23 oktober 1890 utvisar, funno fullmäktige då godt bifalla den sålunda gjorda framställningen.

Upphandlingen verkställdes, men först mot slutet af 1892 var det upphandlade pålvirket levereradt, och har hela det inköpta partiet befunnits vara af utmärkt qvalitet, och någon försämring har hvarken åkommit detsamma eller är, enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen, att befara under förvaringstiden. Någon ytterligare upphandling af pålvirke har sedermera icke ens varit påtänkt; och hvad angår de redan inköpta partierna, anser komitén de skäl, som föranläto framställningen om bemyndigande till deras upphandlande, vara fullgiltiga, samt att, vare sig de behöfliga qvantiteterna uppköpas förr eller senare, upplagsplatser för deras förvaring måste anskaffas, enär utrymmet å Helgeandsholmen och beskaffenheten af de arbeten, som der pågå eller förestå, icke medgifva att der hafva några afsevärda upplag af de betydliga qvantiteter byggnads- eller grundläggningsmaterial, hvilka blifva erforderliga.

Stockholm den 19 januari 1894.

För riksdagshuskomitén:

R. TÖRNEBLADH.

C. R. Troilius.